

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**УПРАВА ЗА НАДЗОР НАД ФИНАНСИЈСКИМ ИНСТИТУЦИЈАМА
СЕКТОР ЗА КОНТРОЛУ ПОСЛОВАЊА БАНАКА**

БАНКАРСКИ СЕКТОР У СРБИЈИ

Извештај за IV тромесечје 2017. године

Јун, 2018. године

Садржај:

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БАНКАРСКОМ СЕКТОРУ СРБИЈЕ	3
1.1. Одабрани параметри банкарског сектора Србије.....	3
1.2. Концентрација и конкуренција	4
2. ПРОФИТАБИЛНОСТ	6
2.1. Показатељи профитабилности	6
2.2. Структура резултата	7
2.3. Оперативни добитак	10
2.4. Оперативни расходи.....	10
3. АКТИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА	12
3.1. Ниво и структура	12
3.2. Класификована актива	14
3.3. Кредити	15
3.4. Проблематични кредити	17
4. ПАСИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА.....	25
4.1. Структура извора средстава	25
4.2. Депозити	26
4.3. Укупно кредитно задужење банака	29
4.4. Обавезе према иностранству	30
4.5. Субординиране обавезе	31
5. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ	32
6. ЛИКВИДНОСТ БАНАКА	34
7. АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА	36
8. ДЕВИЗНИ РИЗИК	39
9. РЕГУЛАТОРНЕ АКТИВНОСТИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ	41

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БАНКАРСКОМ СЕКТОРУ СРБИЈЕ

1.1. Одабрани параметри банкарског сектора Србије¹

Банкарски сектор Србије је на крају децембра 2017. године чинило 29 банака с дозволом за рад, односно једна банка мање него на крају септембра 2017. године. Организациону мрежу је чинило 1.627 пословних јединица и 23.055 запослених.

Табела 1.1. Преглед одабраних параметара банкарског сектора Србије

(у млрд РСД, у %)

	Број банака	Актив а		Капитал		Мрежа		Запослени	
		Износ	Учешће	Износ	Учешће	Број посл. јединица ¹⁾	Учешће	Број	Учешће
Банке у власништву домаћих лица	8	780	23,1%	153	23,0%	546	33,6%	6.488	28,1%
Државне	6	544	16,1%	88	13,2%	443	27,2%	5.279	22,9%
Приватне	2	236	7,0%	65	9,8%	103	6,3%	1.209	5,2%
Банке у власништву страних лица	21	2.589	76,9%	514	77,0%	1.081	66,4%	16.567	71,9%
Италија	2	928	27,5%	188	28,2%	236	14,5%	4.188	18,2%
Аустрија	2	426	12,7%	78	11,7%	180	11,1%	2.630	11,4%
Грчка	2	209	6,2%	64	9,6%	108	6,6%	1.896	8,2%
Француска	2	375	11,1%	50	7,4%	179	11,0%	2.322	10,1%
Остали	13	651	19,3%	134	20,1%	378	23,2%	5.531	24,0%
Укупно банкарски сектор	29	3.369	100,0%	667	100,0%	1.627	100,0%	23.055	100,0%

¹⁾ Пословне јединице обухватају све облике делова пословне мреже: централе, филијале, експозитуре, шалтери и друге пословне јединице.

Извор: Народна банка Србије

У четвртм тромесечју 2017. године настављен је тренд смањења и укупног броја запослених у банкарском сектору Србије, и броја пословних јединица. На крају четвртог тромесечја банкарски сектор запошљава 287 лица мање него крајем септембра 2017. године, услед смањења броја запослених забележеног код 14 банака за укупно 437 лица, док је повећање броја запослених евидентирано код 13 банака за укупно 150 новозапослених. У оквиру пословне мреже број пословних јединица је смањен за 44, као нето резултат смањења код пет банака за укупно 54 јединице и повећања код такође пет банака за укупно десет пословних јединица. Главна

¹ Сви подаци у Извештају дати су на основу извештаја које су банке дужне да достављају Народној банци Србије, које нужно нису ревидирали екстерни ревизори, нити је њихова исправност нужно била предмет непосредне контроле Народне банке Србије.

детерминанта наведених кретања је престанак рада једне банке, услед припајања другој².

Укупна нето билансна актива банкарског сектора Србије је на крају децембра 2017. године износила 3.369,4 млрд дин. (повећање за 2,3% у односу на септембар 2017. године), а укупан билансни капитал 667,1 млрд дин. (повећање за 0,7% у односу на септембар 2017. године).

Банке у већинском власништву домаћих лица (приватних лица и Републике Србије) у посматраном тромесечју смањиле су тржишни удео у укупној билансној суми банкарског сектора (са 24,2% на 23,1%), као и у укупном капиталу банкарског сектора (са 23,4% на 23,0%). Последишно, учешће банака у већинском власништву страних лица је повећано (са 75,8% на 76,9% у односу на билансну суму и са 76,6% на 77,0% у односу на капитал) и праћено је номиналним повећањем билансне суме ових банака за 3,7% и повећањем капитала за 1,3%.

Доминантно учешће у банкарском сектору Србије и даље имају банке пореклом из Италије, Аустрије, Француске и Грчке (укупно осам банака) са уделом у укупној билансној суми од 57,5% (пад учешћа за 3,5 п.п. у односу на претходно тромесечје, доминантно услед промене власничке структуре код једне банке³).

1.2. Концентрација и конкуренција

Банкарско тржиште Србије одликује задовољавајући степен конкуренције и ниска концентрација активности. Вредност Херфиндал–Хиршмановог⁴ индекса указује на одсуство концентрације у свим посматраним категоријама. Дужи временски период највише вредности Херфиндал–Хиршмановог индекса забележене су код депозита (превасходно депозита становништва), и прихода од накнада, док је најнижа вредност забележена код укупних прихода и прихода од камата, као и код бруто кредита, и укупних, и датих становништву.

² Jubanka A.D. Beograd је припојена AIK banci A.D. Beograd 22. 12. 2017. године.

³ OTP banka Srbija A.D. Novi Sad постала је стопроцентни власник Vojvodanske banke A.D. Novi Sad крајем 2017. године (тржишно учешће Vojvodanske banke завршила на 31. 12. 2017. било је 3,6%).

⁴ Херфиндал–Хиршманов индекс концентрације израчунава се као сума квадрираних учешћа појединачних банака у укупној категорији која се посматра (актива, кредити, депозити итд.). Вредност показатеља до 1.000 указује на одсуство концентрације у сектору, вредност између 1.000 и 1.800 на постојање умерене концентрације, а вредност изнад 1.800 на постојање изражене концентрације.

Табела 1.2.1. Показатељи концентрације и конкуренције

(учешће %)

	Првих пет банака	Првих десет банака	HHI ¹⁾
Актива	54,9	78,4	813
Кредити (укупни)	53,6	77,7	788
Кредити становништву	53,7	79,6	810
Кредити привредним друштвима	53,7	80,8	812
Депозити (укупни)	55,6	79,5	827
Депозити становништва	59,6	83,1	977
Приходи (укупни)	49,5	77,4	720
Приходи од камата	52,1	77,3	767
Приходи од накнада	57,8	81,3	911

¹⁾ Херфиндал–Хиршманов индекс концентрације.

Извор: Народна банка Србије.

Посматрано према предметним категоријама, и током четвртог тромесечја 2017. године дошло је до незнатне промене учешћа десет највећих банака у Србији тако да са 78,4% учествују у нето билансној активи, 79,5% у депозитима и 77,7% у бруто кредитима.

Табела 1.2.2. Ранг листа десет највећих банака према критеријуму билансне aktive

(у млрд РСД, у %)

	31. 12. 2016.			30. 9. 2017.			31. 12. 2017.			Δ Г	Δ Т
	Износ	Учешће	Ранг	Износ	Учешће	Ранг	Износ	Учешће	Ранг		
Banca Intesa A.D. - Beograd	551	17,0	1	560	17,0	1	565	16,8	1	—	—
Komercijalna banka A.D. - Beograd	400	12,3	2	374	11,4	2	369	11,0	2	—	—
Unicredit Bank Srbija A.D. - Beograd	332	10,2	3	359	10,9	3	363	10,8	3	—	—
Societe Generale banka Srbija A.D. - Beograd	236	7,3	5	265	8,1	4	288	8,5	4	↑	—
Raiffeisen Banka A.D. - Beograd	254	7,8	4	262	8,0	5	265	7,9	5	↓	—
Agroindustrijska komercijalna banka AIK banka akcionarsko društvo, Beograd	184	5,7	6	172	5,2	6	209	6,2	6	—	—
Erste Bank A.D. - Novi Sad	143	4,4	8	149	4,5	8	162	4,8	7	↑	↑
Eurobank A.D. - Beograd	151	4,6	7	149	4,5	7	158	4,7	8	↓	↓
Banka Poštanska štedionica A.D. - Beograd	133	4,1	9	134	4,1	9	140	4,2	9	—	—
Vojvodanska banka A.D. - Novi Sad	126	3,9	10	125	3,8	10	123	3,6	10	—	—

Извор: Народна банка Србије.

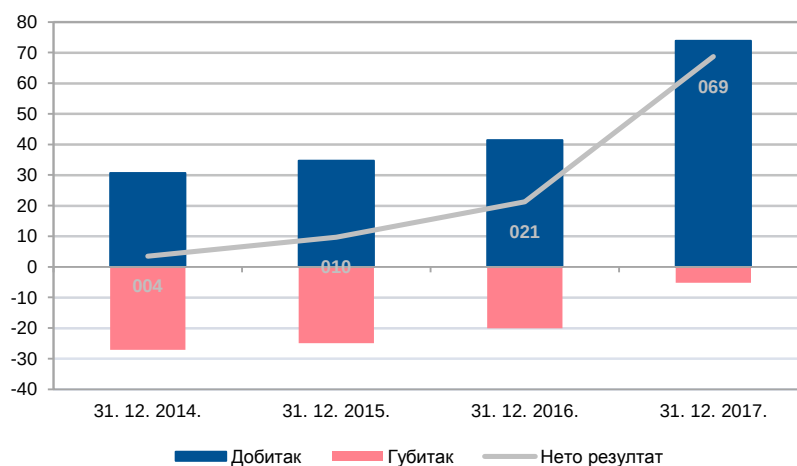
Према висини билансне суме, водећа банка у Србији је и даље Banca Intesa A.D. Beograd, уз незнатно смањење тржишног учешћа (за 0,2 п.п.) у односу на претходно тромесечје, као и у односу на исти период претходне године. Поред поменуте Banca Intesa A.D. Beograd, тржишно учешће изнад 10% на 31. 12. 2017. године забележиле су: Komercijalna banka A.D. – Beograd и Unicredit Bank Srbija A.D. – Beograd с тржишним учешћима од 11,0%, односно 10,8% респективно. Према критеријуму билансне aktive, збирно посматрано, шест водећих банака имају тржишно учешће од преко 60%.

2. ПРОФИТАБИЛНОСТ

2.1. Показатељи профитабилности

Тренд раста профитабилности банкарског сектора настављен је и током четвртог тромесечја 2017. године, чему су поново највише допринели нижи губици по основу кредитног ризика и позиција осталих прихода. Гледано на нивоу целе године, остварен је нето добитак пре опорезивања у висини од 68,7 млрд дин., што је значајно виши резултат него претходних година.

Графикон 2.1.1. **Резултат пре опорезивања**
(у млрд RSD)

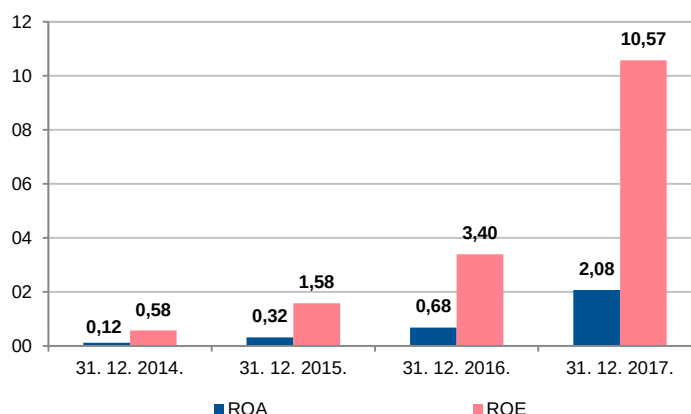

Извор: Народна банка Србије.

Пораст профитабилности банака праћен је диференцираном структуром остварених резултата појединачних банака: добитак у укупном износу од 73,9 млрд дин. оствариле су 22 банке, док је седам банака, са укупним тржишним учешћем од 6,8%, остварило негативан финансијски резултат у укупном износу од 5,2 млрд дин. Позиције добитка и губитка на нивоу банкарског сектора нешто су концентрисаније од билансне суме, тако да 66% укупног добитка сектора опредељује пет банака с највећим нето добитком, док се 78% укупног губитка сектора односи на три банке с највећим нето губитком.

Повећање профитабилности банкарског сектора на крају 2017. године праћено је повећањем показатеља профитабилности у односу на претходну годину, и то: приноса на активу и приноса на капитал. Принос на активу (ROA) на крају 2017. године износио је 2,08% (повећање за 1,40 п.п. у односу на 2016. годину), док је принос на капитал (ROE) износио 10,57% (раст за 7,17 п.п. у односу на претходну годину).

Графикон 2.1.2. Показатељи профитабилности банкарског сектора
(у %)

Извор: Народна банка Србије.

2.2. Структура резултата

Најважнији фактор који је расту нето добитка оствареног у 2017. години допринео с преко 33 млрд РСД било је смањење нето кредитних губитака, који су на нивоу целе године износили 7,4 млрд дин., што представља само 18% остварених нето кредитних губитака у 2016. години. Толики пад губитака банака по овом основу последица је повољнијих макроекономских кретања и кретања у привреди, с једне стране, и губитака које су банке већ прокњижиле у претходним годинама, с друге стране. Банке су додатно забележиле нето приход по основу резервисања за кредитно-ризичне ванбилансне позиције у износу од 387 млн дин., што је за 22,1% мање него у 2016. години. По основу отписа ненаплативих потраживања остварен је нето расход и у 2016, и у 2017. години, при чему нето расходи остварени у 2017. години износе 4,1 млрд дин. (већи за 2,1 млрд дин. у односу на остварене у 2016. години).

Други фактор по значају који је утицао на побољшање профитабилности у 2017. години јесте повећање осталих пословних прихода, који на крају 2017. године износе 20,5 млрд дин., што је за 14,3 млрд дин. више него на крају 2016. године. Највећи део овог пораста се односи на повећање осталих прихода за 12,3 млрд дин., једнократно остварених по основу промене власничке структуре код појединих банака и њиховог припајања другима.

Пораст кредитне активности банака није довео до истосмерног кретања нето прихода од камата на нивоу банкарског сектора, услед настављеног тренда снижавања просечних каматних стопа. Даље ублажавање монетарне политике путем референтне каматне стопе током октобра месеца (смањење за 0,25 п.п. на 3,50%) утицало је на пад просечне репо стопе, односно на пад каматних стопа на међубанкарском тржишту и тржишту динарских кредита и хартија од вредности.

Остварени нето добитак по основу камата у 2017. години износи 120,9 млрд дин., што је за 2,4% мање него у 2016. години. Наведено смањење је последица израженијег пада прихода по основу камата (смањење за 8,7 млрд дин.), у односу на пад расхода од камата (смањење за 5,8 млрд дин.) на међугодишњем нивоу. На крају 2017. године банкарски сектор је остварио 75,7% укупних прихода од камата по основу кредита, 19,3% по основу хартија од вредности и 2,2% по основу депозита, док је на страни расхода по основу камата најзначајније учешће камата по основу депозита са 71,9%, следе кредити са 19,5% и хартије од вредности са 7,0%. Највеће номинално смањење забележено је код прихода од камата у динарима по основу кредита – за 4,9% (односно за 5,5 млрд дин.). У структури укупних расхода по основу камата, највеће смањење је забележено код расхода по основу девизних депозита (за 4,5 млрд дин. или 42,5%).

За разлику од нето прихода по основу камата, који су на nižем нивоу него 2016. године, нето приходи по основу накнада и провизија остварили су раст од 6,7%, односно 2,4 млрд дин.

Табела 2.2. Промене кључних елемената профитабилности банака

(у млн РСД)

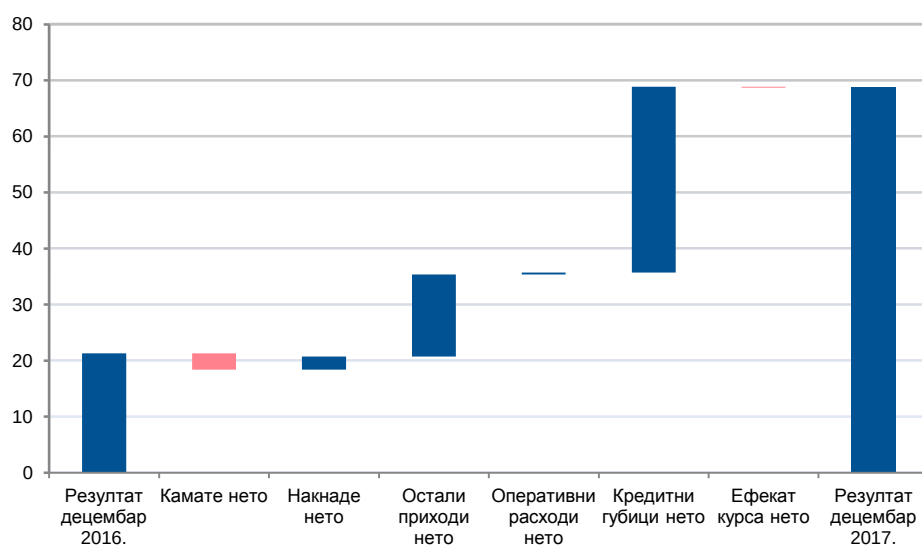
	Резултат	Камате нето	Накнаде нето	Кредитни губици	Ефекат курса
31. 12. 2017.	68.690	120.924	37.637	-7.440	8.124
31. 12. 2016.	21.302	123.847	35.272	-40.598	8.320
Промена:		-2%	7%	-82%	-2%

Извор: Народна банка Србије.

На крају 2017. године, нето добитак по основу хартија од вредности виши је за 0,2 млрд дин. него претходне године и износи 2,4 млрд дин. Поменуто повећање првенствено је последица вишег нето добитка евидентираних код финансијских средстава расположивих за продају (за 233 млн дин.). У делу финансијских средстава намењених трговању и оних који се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха није било битнијих промена, док је код деривата намењених заштити од ризика остварен нето губитак за 110 млн дин. виши од оствареног губитка у 2016. години. У оквиру финансијских средстава намењених трговању, најзначајнији су приходи и расходи од промене вредности деривата намењених трговању, са учешћем од преко 94%, односно 97% и нето приходом од 1,4 млрд дин.

Графикон 2.2. Структура резултата
(у млрд RSD)

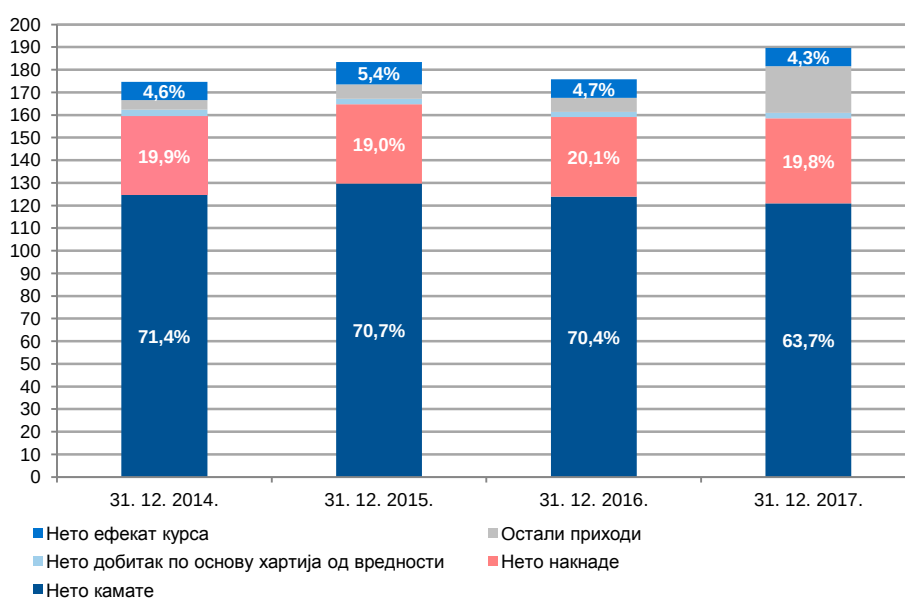
Извор: Народна банка Србије.

Нето ефекат промене курса динара на резултат банкарског сектора Србије у 2017. години био је позитиван с обзиром на то да је остварен нето приход у износу од 8,1 млрд дин. Ефекат апрецијације курса динара према евр у 2017. години и чести апрецијацијски притисци током године одразили су се на динарску противвредност билансних категорија у девизном знаку. Тако су курсне разлике по основу девизних потраживања и обавеза имале за последицу нето приход банкарског сектора у износу од 63,5 млрд дин. (у 2016. години забележен је нето расход од 9,8 млрд дин.), док је по основу курсних разлика везаних за потраживања и обавезе са уговореном девизном клаузулом остварен нето расход у износу од 55,4 млрд дин. (у 2016. години забележен је нето приход од 18,1 млрд дин.).

2.3. Оперативни добитак

Укупан оперативни добитак банкарског сектора у 2017. години износио је 189,7 млрд дин. и већи је за 7,9% од оствареног оперативног добитка у 2016. години. Повећање оперативног добитка у највећој мери је резултат повећања осталих прихода, односно осталих пословних прихода насталих у процесу преузимања.

Графикон 2.3. Структура оперативног добитка
(у млрд RSD, у %)

Извор: Народна банка Србије.

2.4. Оперативни расходи

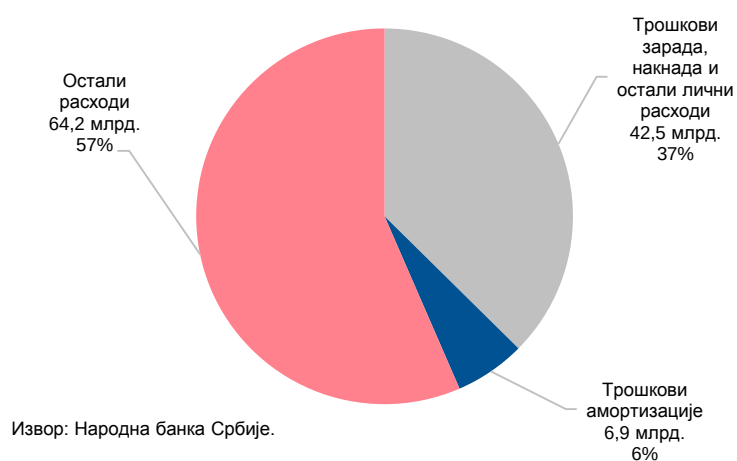
Оперативни расходи⁵ банкарског сектора Србије на крају 2017. године износе 113,6 млрд дин. и незнатно су смањени (за 0,3%) у односу на 2016. годину. У оквиру категорије оперативних расхода смањење је евидентирано код трошкова који се односе на зараде, накнаде зарада и остале расходе у вези са запосленима за 1,2% (који чине 37,4% укупних оперативних расхода)⁶, као и код трошкова амортизације

⁵ Оперативни расходи обухватају: трошкове зарада, накнада зарада и остале личне расходе, трошкове амортизације и остале расходе (материјала, производних услуга, нематеријалне трошкове...), у складу са измењеном методологијом.

⁶ На крају 2017. године било је за 3,3% мање запослених у банкарском сектору у односу на крај 2016. године.

(који чине 6,1% оперативних расхода), који су смањени за 5,3%. Једино је категорија *Остали расходи* повећана за 0,8% у односу на 2016. годину (и она чини 56,5% оперативних расхода).

Графикон 2.4. Структура оперативних расхода
31. децембар 2017.

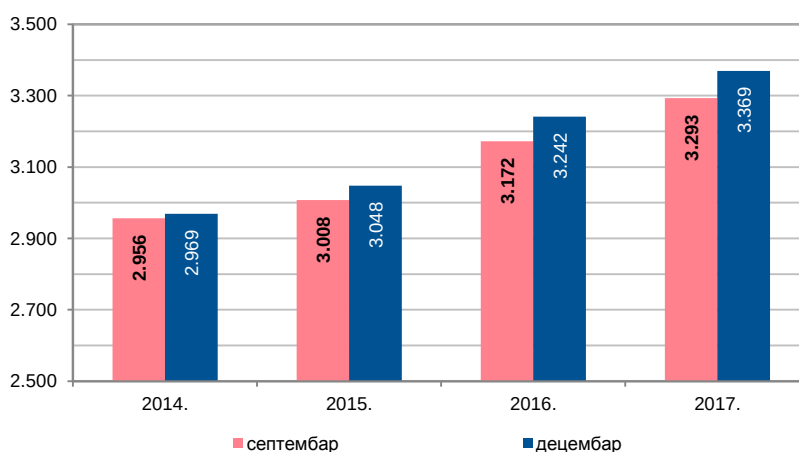

3. АКТИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

3.1. Ниво и структура

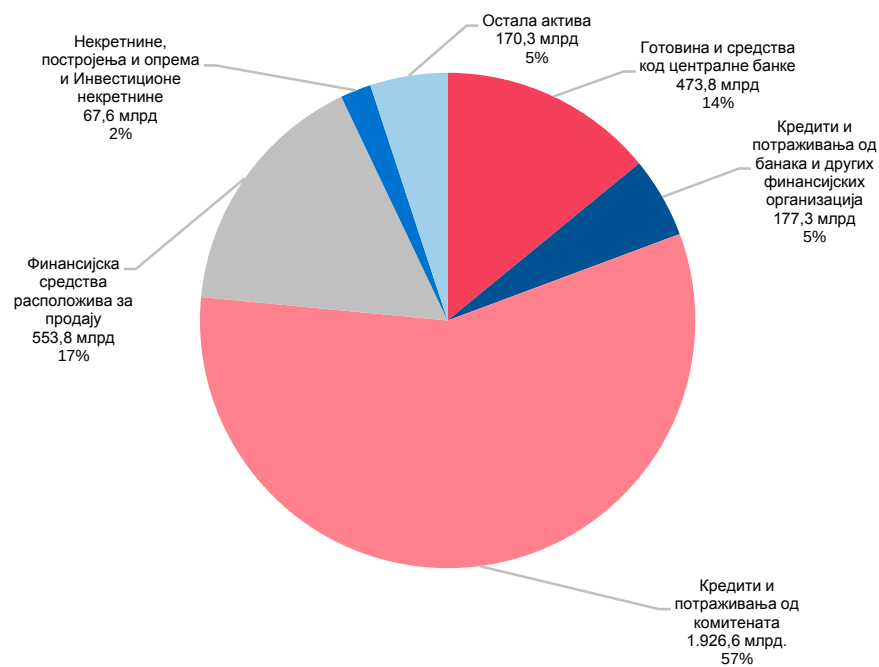
Укупна нето билансна актива банкарског сектора Србије на крају децембра 2017. године износила је 3.369,4 млрд дин., што представља раст од 76,1 млрд дин., односно 2,3% у односу на септембар 2017. године.

Графикон 3.1.1. Укупна нето актива банкарског сектора
(у млрд RSD)

Извор: Народна банка Србије.

Доминантан удео у нето активи банкарског сектора има категорија *Кредити и потраживања* са 62,5% (услед одређености банака ка традиционалним кредитно-депозитним пословима), уз тенденцију смањења од 0,7 п.п. у поређењу с крајем претходног тромесечја. Такође, значајно је учешће категорије *Финансијска средства расположива за продају* (16,4%) и *Готовина и средства код централне банке* (14,1%), који су у посматраном тромесечју исказале пад учешћа од 0,2 п.п. и повећање за 0,7 п.п., респективно. Пласмани банака у финансијска средства углавном се односе на пласмане у хартије од вредности које емитује Република Србија, што одређује висок ниво сигурности и ликвидности овог сегмента улагања банкарског сектора.

Графикон 3.1.2. Структура aktive банкарског сектора
31. децембар 2017.

Извор: Народна банка Србије.

Табела 3.1. Промена кључних позиција aktive банкарског сектора

(у млн РСД, у %)

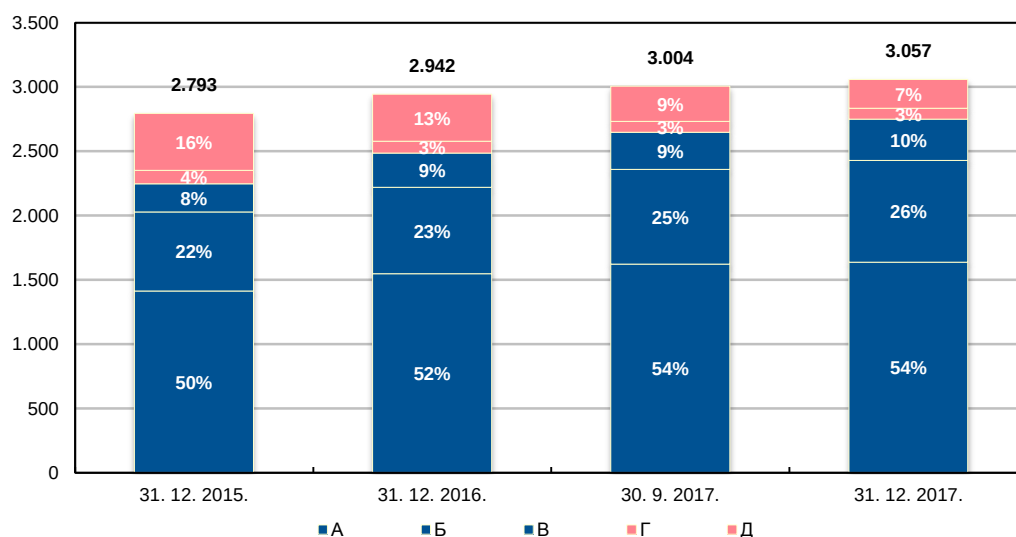
	износ	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31. 12. 2017.	30. 9. 2017.	31. 12. 2016.	30. 9. 2017.
Готовина и средства код централне банке	473.844	33.366	-10.271	7,6%	-2,1%
Кредити и потраживања	2.103.902	22.760	145.665	1,1%	7,4%
Од банака и ДФО	177.337	-30.980	-33.022	-14,9%	-15,7%
Од комитената	1.926.565	53.740	178.687	2,9%	10,2%
Финансијска средства	646.805	8.446	-27.325	1,3%	-4,1%
По фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	26.244	2.057	4.958	8,5%	23,3%
Која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	7.270	4.635	839	175,8%	13,0%
Расположива за продају	553.816	7.807	-1.099	1,4%	-0,2%
Која се држе до доспећа	59.474	-6.053	-32.023	-9,2%	-35,0%
Некретнине, постројења и опрема	52.312	1.742	-118	3,4%	-0,2%
Инвестиционе некретнине	15.291	-253	-1.608	-1,6%	-9,5%
Остало	77.237	10.032	21.543	14,9%	38,7%
Укупна билансна сума банкарског сектора	3.369.392	76.092	127.887	2,3%	3,9%

Извор: Народна банка Србије.

3.2. Класификована актива

Укупна класификована (билансна и ванбилансна) актива на крају децембра 2017. године износи 3.056,9 млрд дин. и већа је за 52,7 млрд дин. (1,8%) него на крају претходног тромесечја. Билансна актива која подлеже класификацији забележила је повећање за 26,1 млрд дин., док су ванбилансне ставке које се класификују такође повећане, за 26,6 млрд дин. У оквиру структуре билансних ставки које се класификују, најзначајније промене су биле код доспелих потраживања, која су се смањила за 28,2 млрд дин. (са смањењем учешћа у укупној билансној активи која подлеже класификацији са 7,3% на 6,0%), и код дугорочних и краткорочних кредита, који су се повећали за 27,5 млрд дин. и 19,2 млрд дин., респективно. У оквиру ванбилансних ставки, највеће апсолутно повећање било је евидентирано код чинидбених гаранција (за 15,6 млрд дин). Најзначајнија ванбилансна ставка која подлеже класификацији јесте ставка *Неискоришћене преузете обавезе*, која учествује са 58,8% у укупним класификованим ванбилансним ставкама.

Графикон 3.2. Укупна класификована актива
(у млрд RSD, у %)

Извор: Народна банка Србије.

Најзначајнија промена у структури класификације билансне aktive у односу на претходно тромесечје јесте повећање билансних ставки из категорије Б и В, за 66,1 млрд дин. и 16,9 млрд дин., респективно (највише у делу краткорочних и дугорочних

кредита) и смањење у најлошијој категорији Д за 50,0 млрд дин. (смањење доспелих потраживања и дугорочних кредита највећим делом). Кључни разлог смањења „лоше активе” јесте ступање на снагу и последично примена Одлуке о рачуноводственом отпису билансне активе банке⁷. Самим тим, квалитет активе се побољшао, јер је смањено учешће две најлошије категорије за 2,5 п.п., тако да учешће „лоше активе” у укупној класификованој билансној активи износи 12,3%.

Повећање укупних ванбилансних ставки које се класификују за 26,6 млрд дин. резултат је повећања категорије А за 20,8 млрд дин. највећим делом код чинидбених гаранција и осталих ванбилансних ставки које се класификују, као и повећања категорије В за 14,6 млрд дин. највећим делом код неискоришћених преузетих обавеза. И поред повећања ванбилансних ставки класификованих у ове две категорије, услед смањења код категорије Б за 9,1 млрд дин. учешће ванбилансне „лоше активе” није се битније променило (смањено је са 4,1% на 4,0% у укупно класификованим ванбилансним ставкама).

Као последица наведених кретања, обрачуната регулаторна резервисања за биланс у четвртом тромесечју забележила су смањење за 46,6 млрд дин. (14,6%) и износе 273,1 млрд дин. С друге стране, код обрачунатих регулаторних резервисања за ванбиланс бележи се повећање за 12,0%, до износа од 15,7 млрд дин.

Услед наведених промена и укупна потребна резерва за процењене губитке по основу кредитног ризика (која се за сваког дужника утврђује као позитивна разлика регулаторних резервисања, с једне стране, и збира исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама, с друге стране) у истом периоду смањена је за 1,8 млрд дин. односно за 1,2%, на ниво од 146,6 млрд дин.

У целој 2017. години укупно уступљена потраживања износе 88,3 млрд дин., што је, историјски посматрано, највиши ниво уступања потраживања у једној календарској години. Потребно је истаћи да је у четвртом тромесечју 2017. године реализовано рекордних 68,9 млрд дин. потраживања (78% укупно уступљених потраживања у 2017. години), што је за чак 19% више од износа уступљених потраживања оствареног током целе претходне године.

3.3. Кредити⁸

Током четвртог тромесечја 2017. године, бруто кредити банкарског сектора Србије у номиналном износу су се повећали за 25,0 млрд дин. и износе 2.053,6 млрд

⁷ У складу са Одлуком о рачуноводственом отпису билансне активе банке, банке су биле дужне да изврше рачуноводствени отпис (пренос билансне активе у ванбилансну евиденцију) билансне активе ниског степена наплативости (проблематични кредит код кога је обрачунати износ обезвређења који је банка евидентирала у корист исправке вредности, 100% његове бруто књиговодствене вредности).

⁸ Кредити, у складу са Упутством о обавези и начину прикупљања, обраде и достављања података о стању и структури пласмана, потраживања и обавеза банака, обухватају следеће кредитне у динарима и у страниј валути: опозиви, по трансакционим рачунима, преконоћни (*overnight*), потрошачки, за ликвидности и обртна средства, извозни, инвестициони, стамбени, готовински, за плаћање увоза робе и услуга из иностранства, за куповину непокретности у земљи физичком лицу и остали кредити.

динара, што представља номиналан тромесечни раст од 1,2%. Раст кредитне активности је евидентиран и поред чињенице да је у складу са Одлуком о рачуноводственом отпису билансне активе банака извршен пренос проблематичних кредита који су у потпуности обезвређени у ванбилансну евиденцију банке. По искључењу ефекта кретања курса, отписа и продаје лицима изван банкарског сектора, међугодишња стопа раста кредитне активности је убрзана и достигла је скоро 14% (13,7%).

Повећање кредитне активности на бруто нивоу најизраженије је у сектору привредних друштава – за 22,0 млрд дин. (тј. 2,4% више него на крају претходног тромесечја), као и код страних лица и становништва – за 11,8 млрд дин. и 11,3 млрд дин., респективно (односно 38,9% и 1,4% више него у претходном тромесечју). Кредити дати привредним друштвима су се повећали највећим делом услед повећања код кредита индексираних девизном клаузулом, и то у виду кредита за ликвидности и обртна средства. Номинално смањење кредитне активности на бруто нивоу забележено је у сектору финансија и осигурања, јавних предузећа, предузетника, јавног сектора и код осталих комитената. Код нефинансијског сектора у стечају је за 7,5 млрд дин. или 18,0% мање бруто кредита него на крају претходног тромесечја. Са учешћем од 45,5% и 39,0% у укупним бруто кредитима, сектори привредних друштава и становништва и даље су најзаступљенији

Табела 3.3. Промена нивоа бруто кредита

(у млн RSD, у %)

	износ 31. 12. 2017.	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		30. 9. 2017.	31. 12. 2016.	30. 9. 2017.	31. 12. 2016.
Сектор финансија и осигурања	24.000	-5.113	-658	-17,6%	-2,7%
Јавни сектор	26.830	-2.920	-3.973	-9,8%	-12,9%
Јавна предузећа	85.442	-5.737	-18.323	-6,3%	-17,7%
Становништво	801.629	11.327	60.973	1,4%	8,2%
Привредна друштва	934.405	22.018	53.028	2,4%	6,0%
Страна лица и стране банке	42.118	11.791	14.074	38,9%	50,2%
Остали сектори	139.225	-6.364	-24.287	-4,4%	-14,9%
Укупни кредити	2.053.649	25.002	80.835	1,2%	4,1%

Извор: Народна банка Србије.

Валутна структура кредита банкарског сектора Србије и даље је претежно девизно индексирана. На крају четвртог тромесечја 2017. године, удео девизних и девизно индексираних кредита износи 68,9%. Доминантна валута индексације кредита у банкама у Србији је евро, са уделом од 64,5% (односно 93,5% у укупним бруто девизним и девизно индексираним кредитима). Следе кредити у швајцарским

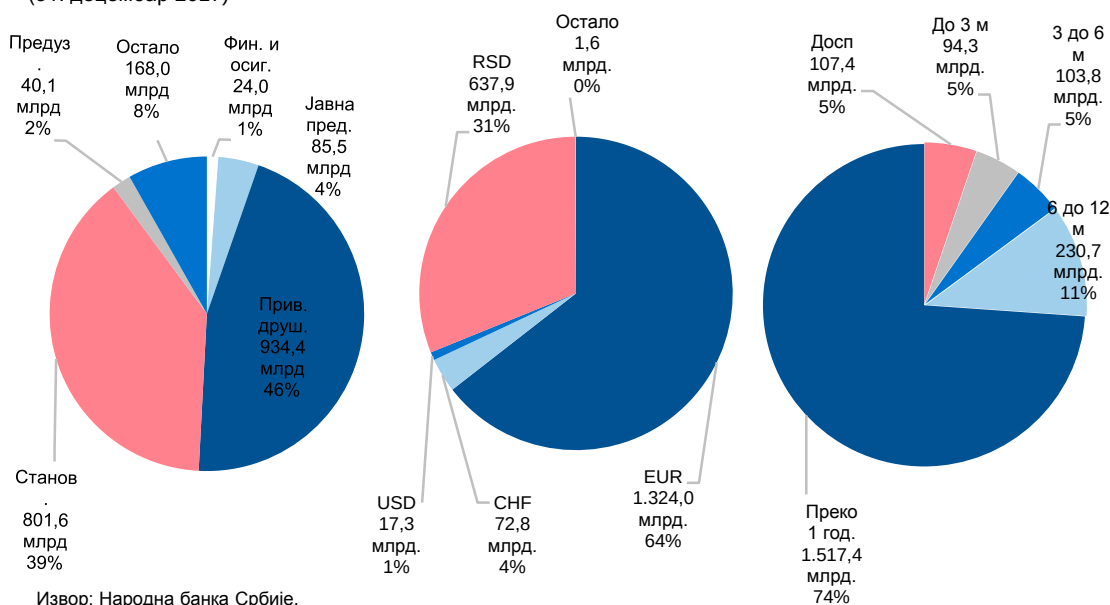

францима и америчким доларима са уделима од 3,5% (5,1% укупних бруто девизних и девизно индексираних кредита) односно 1,2% (0,8% укупних бруто девизних и девизно индексираних кредита), респективно, што је, поред номиналног и релативно

Графикон 3.3. Структура бруто кредита банкарског сектора

(у млрд RSD)

(31. децембар 2017)

смањење бруто кредита у швајцарским францима и америчким доларима према септембру 2017. године.

На крају четвртог тромесечја 2017. године, на динарски портфолио се односило 31,1% укупних бруто кредита, што представља благ раст у односу на претходно тромесечје. Тренд раста готовинских кредита настављен је и у посматраном тромесечју, тако да на крају 2017. године они учествују у укупним кредитима са 16,9%, при чему динарски готовински кредити чине скоро 99% свих готовинских кредита. Од кредита пласираних с девизном клаузулом, порасли су кредити за ликвидност и обртна средства (за 14,3 млрд дин.), као и стамбени кредити (за 0,7 млрд дин.), док су остале врсте кредита забележиле номинално смањење. На поменуто кретања знатно је утицала и апрецијација динара за 0,7% у односу на треће тромесечје.

Посматрано по преосталој рочности, структура бруто кредита није значајније промењена: удео краткорочних и дугорочних бруто кредита је повећан (са 19,3% и 73,0% на 19,5% и 73,9%, респективно), доспели кредити су смањени са 6,4% на 5,2%, а учешће кредита по виђењу скоро је непромењено (пораст учешћа са 1,3% на 1,4%).

3.4. Проблематични кредити

Праћење нивоа и тренда проблематичних кредита (*NPL*) од велике је важности за идентификовање могућих проблема у наплати потраживања и праћење кредитног ризика, будући да ови кредити и с њима повезани индикатори представљају показатеље погоршања квалитета кредитног портфолија банкарског сектора. Такође, додатна анализа *NPL*-а у односу на извршене исправке њихове вредности, регулаторна резервисања и капитал даје увид у могућности банкарског сектора да апсорбује губитке који настају као последица *NPL*-а.

У складу с методологијом коју примењује Народна банка Србије, под *NPL*-ом се подразумева стање укупног преосталог дуга сваког појединачног кредита (укључујући и износ доцње):

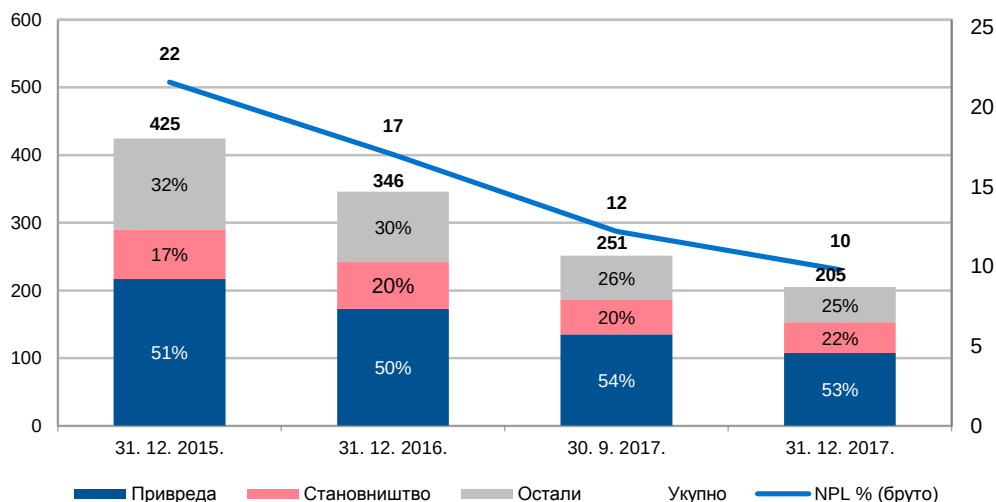
- по основу кога је дужник у доцњи (на начин предвиђен одлуком којом се уређује класификација билансне активе и ванбилансних ставки банке) дуже од 90 дана, или по основу плаћања камате или главнице;
- по коме је камата у висини тромесечног износа (и виша) приписана дугу, капитализована, рефинансирана или је одложено њено плаћање;
- по основу ког дужник касни мање од 90 дана, али је банка проценила да је способност дужника да отплати дуг погоршана и да је отплата дуга у пуном износу доведена у питање.

Бруто проблематични кредити (бруто NPL)

Укупни бруто *NPL* кредити банкарског сектора су током четвртог тромесечја 2017. године смањени за 46,5 млрд дин. и на крају децембра износе 204,9 млрд дин. Смањење бруто *NPL*-а⁹ по основу отписа износило је 33,6 млрд дин., док је по основу уступања билансних потраживања смањено додатних 13,0 млрд дин. Поново је висок тромесечни пад детерминисан пре свега применом Одлуке о рачуноводственом отпису билансне активе, што је утицало на то да се само у децембру 2017. године по основу директног отписа смањи износ проблематичних кредита за 21,1 млрд дин.

⁹ Обрачунато на основу података из извештаја *NPL* 3, које банке достављају НБС.

Графикон 3.4.1. **Бруто проблематични кредити (NPL)**
(у млрд RSD)

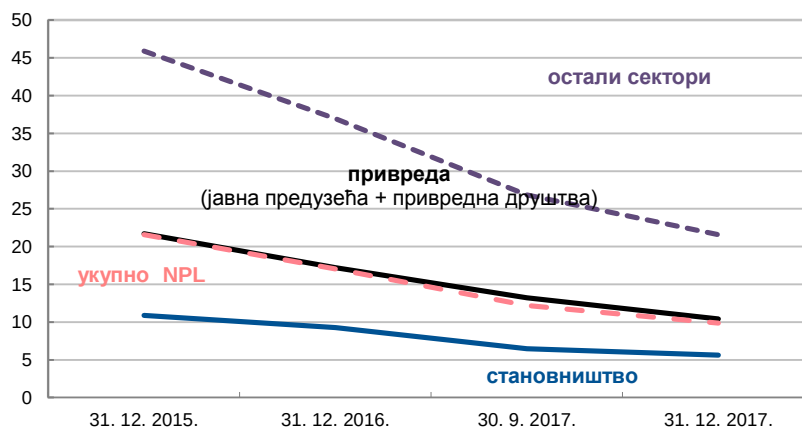

Извор: Народна банка Србије.

Пад бруто проблематичних кредита за 18,5%, уз незнатни раст укупних кредита за 1,1%, условио је даљи пад показатеља учешћа *NPL*-а у укупним бруто кредитима, за 2,4 п.п. у односу на крај претходног тромесечја, на ниво од 9,8%, што је њихов најнижи ниво од прописивања једнообразне дефиниције и обавезе извештавања 2008. године.

Упркос паду за 21,9 млрд дина., и даље највећи део бруто *NPL*-а долази из сектора привредних друштава (102,4 млрд дина. на крају децембра 2017. године). Уз то *NPL* сектора *Нефинансијска правна лица у стечају* износе 39,5 млрд дина. (47,9 млрд дина. на крају септембра 2017. године).

Графикон 3.4.2. **Показатељ бруто *NPL* кључних сектора**
(у %)

Извор: Народна банка Србије.

Код сектора становништва бруто *NPL* износе 45,4 млрд динара, што чини 22,2% укупних бруто *NPL*-а и представља повећање у односу на 20,4% учешћа на крају претходног тромесечја.

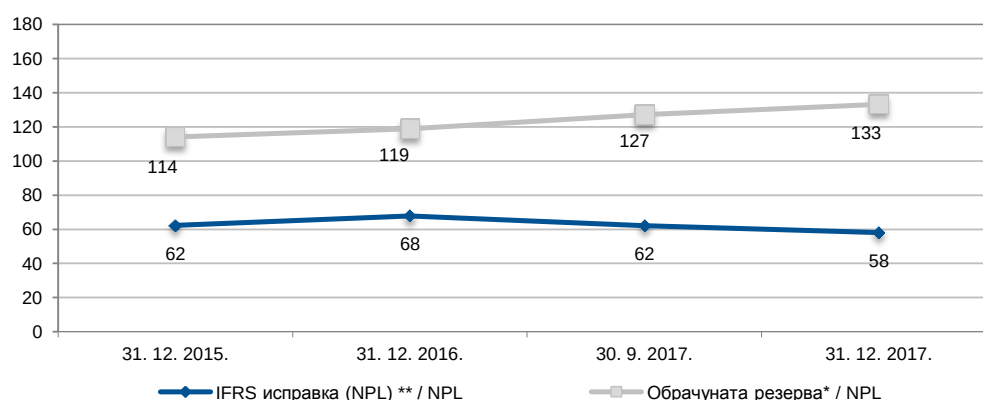
Покриће проблематичних кредита

На крају четвртог тромесечја 2017. године, покриће укупних бруто проблематичних кредита обрачунатом резервом за процењене губитке по билансним ставкама, износило је 133,2%, док је покриће припадајућом исправком вредности, упркос високом износу отписа, одржано на релативно високом нивоу од 58,1%.

Проблематични кредити привредним друштвима

Бруто проблематични кредити привредним друштвима на крају четвртог тромесечја 2017. године износе 102,4 млрд динара и мањи су за 21,9 млрд динара (за 17,6%) него на крају претходног тромесечја, претежно услед: отписа (17,4 млрд динара), уступања (6,4 млрд динара), наплате (5,0 млрд динара), и секторске прерасподеле (3,0 млрд динара).¹⁰

Графикон 3.4.3. Покриће проблематичних кредита

* Обрачуната резерва за процењене губитке по билансним потраживањима (тзв. Loan loss reserve);
 ** Исправка вредности проблематичних кредита;

Извор: Народна банка Србије.

¹⁰ Обрачунато на основу података из извештаја *NPL* 3, које банке достављају НБС.

Табела 3.4.1. Промене нивоа бруто проблематичних кредита привредних друштава по кључним привредним гранама

(у млн РСД, у %)

	износ	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31. 12. 2017.	30. 9. 2017.	31. 12. 2016.	30. 9. 2017.
Прерађивачка индустрија	46.457	-5.144	-14.182	-10,0%	-23,4%
Трговина	21.650	-6.491	-16.501	-23,1%	-43,3%
Грађевинарство	13.125	-3.925	-11.369	-23,0%	-46,4%
Пословање некретнинама	13.735	-3.042	-7.602	-18,1%	-35,6%
Пољопривреда	2.361	-622	-1.705	-20,8%	-41,9%
Саобраћај, хотели/ресторани, комуник.	4.725	-2.671	-3.888	-36,1%	-45,1%

Извор: Народна банка Србије

Посматрано по привредним гранама, у укупним проблематичним кредитима привредних друштава и даље највећи удео имају прерађивачка индустрија (удео од 45,4%, уз бруто *NPL* показатељ од 14,6%), трговина (удео од 21,1%, уз бруто *NPL* показатељ од 7,1%) и пословање некретнинама (удео од 13,4%, уз бруто *NPL* показатељ од 16,0%). Овог тромесечја код свих грана приметно је смањење *NPL* показатеља. Најзначајније смањење је код: грађевинарства, саобраћаја и прерађивачке индустрије (за 5,6 п.п., 3,8 п.п. и 2,9 п.п., респективно).

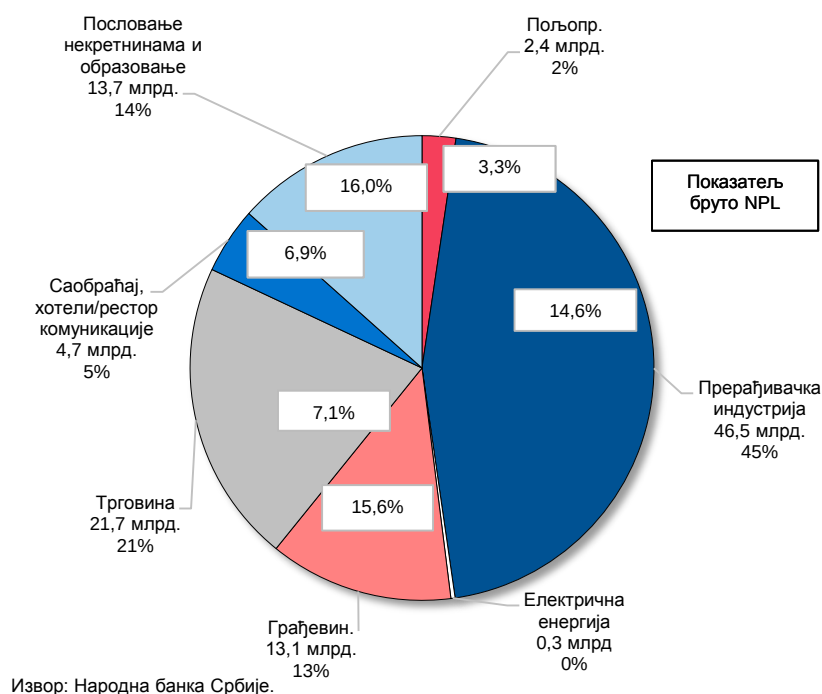
Табела 3.4.2. Показатељ бруто *NPL*-а за привредна друштва по гранама

(у %)

	Промена у односу на претходне периоде (п.п.)		
	31/12/2017	30/09/2017	31/12/2016
Грађевинарство	15,6%	-5,6	-14,6
Пословање некретнинама	16,0%	-1,1	-10,4
Прерађивачка индустрија	14,6%	-2,9	-5,6
Трговина	7,1%	-2,2	-6,1
Пољопривреда	3,3%	-1,0	-2,5
Саобраћај, хотели/ресторани, комуник.	6,9%	-3,8	-6,9

Извор: Народна банка Србије

Графикон 3.4.4. Структура проблематичних кредита привредних друштава
(31. децембар 2017)

Проблематични кредити физичким лицима¹¹

Учешће бруто проблематичних кредита физичких лица је у континуитету испод просека укупног портфолија и на крају четвртог тромесечја 2017. године износи 5,9%, што је за 1,2 п.п. ниже него на крају претходног тромесечја.

Проблематични кредити физичким лицима су на крају четвртог тромесечја 2017. године износили 53,0 млрд. дин. и смањени су за 15,8% у односу на крај претходног тромесечја. Смањење су забележиле све врсте кредита, а највише потрошачки кредити – за 65,8%.

¹¹ Становништву, предузетницима, приватним домаћинствима са запосленим лицима и регистрованим пољопривредним произвођачима.

Табела 3.4.3. **Промене нивоа бруто проблематичних кредита физичким лицима по наменама**
(у млн RSD, у %)

	износ	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31. 12. 2017.	30. 9. 2017.	31. 12. 2016.	30. 9. 2017.
Стамбени кредити	21.832	-2.104	-9.259	-8,8%	-29,8%
Готовински кредити	15.293	-364	-5.837	-2,3%	-27,6%
Кредитне картице	2.699	-804	-1.770	-23,0%	-39,6%
Минусни салдо по тек. рачунима	2.478	-725	-1.537	-22,6%	-38,3%
Потрошачки кредити	612	-1.177	-3.269	-65,8%	-84,2%
Остало	10.100	-4.806	-9.006	-32,2%	-47,1%
Укупно	53.014	-9.979	-30.679	-15,8%	-36,7%

Извор: Народна банка Србије.

Категорија кредита за стамбену изградњу има доминантан удео, и у кредитној активности према физичким лицима, у којој учествује са 39,4%, и у износу бруто *NPL*-а који се односе на ова лица (41,2%). Следећи по значају су готовински кредити, са учешћем од 39,9% у укупним кредитима физичким лицима и 28,8% у укупним *NPL* ових лица.

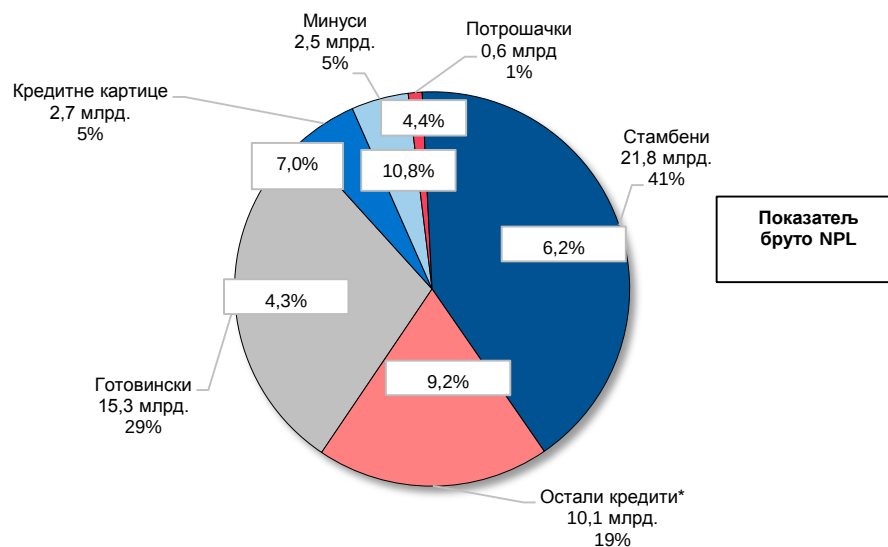
Табела 3.4.4. **Показатељ *NPL*-а за физичка лица по намени**
(у %)

	31. 12. 2017.	Промена у односу на претходне периоде (п.п.)	
		30. 9. 2017.	31. 12. 2016.
Стамбена изградња	6,2%	-0,6	-2,5
Готовински кредити	4,3%	-0,4	-3,3
Кредитне картице	7,0%	-2,2	-5,5
Минусни салдо по текућим рачунима	10,8%	-1,8	-5,4
Потрошачки кредити	4,4%	-6,0	-17,3

Извор: Народна банка Србије.

Највиши бруто *NPL* показатељ физичких лица на крају децембра 2017. године (10,8%) забележен је у категорији *Минуси по текућим рачунима* (чије је учешће у укупним кредитима датим физичким лицима 2,5%, а у укупном *NPL*-у тих лица 4,7%). Следе кредитне картице – с показатељем 7,0% (чије је учешће у укупним кредитима датим физичким лицима 4,3%, а у укупном *NPL*-у тих лица 5,1%), стамбени кредити – са 6,2% и готовински – са 4,3%. Забележен је пад бруто *NPL* показатеља код свих намена кредита пласираних физичким лицима.

Графикон 3.4.5. Структура проблематичних кредита физичким лицима

*Остали кредити = пољопривредна делатност, обављање других делатности, кредити за куповину аутомобила и остали кредити физичким лицима

Извор: Народна банка Србије.

4. ПАСИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

4.1. Структура извора средстава

Примарни извор финансирања банака у Србији чине примљени депозити¹², са учешћем у укупној пасиви од 70,1%. Следе сопствени извори финансирања, који на крају четвртог тромесечја 2017. године учествују у пасиви са 19,8%, док примљени кредити чине 5,9% пасиве.

Табела 4.1. Промена кључних позиција пасиве банкарског сектора

(у млн RSD, у %)

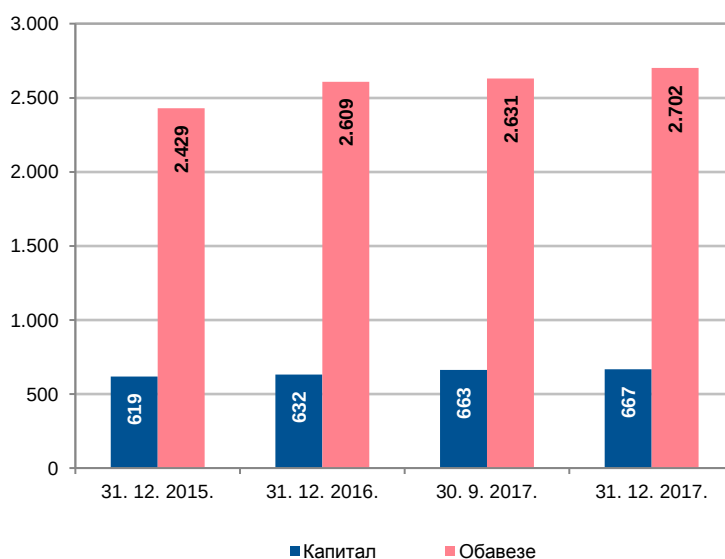
	износ	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31. 12. 2017.	30. 9. 2017.	31. 12. 2016.	30. 9. 2017.
Депозити и остале обавезе	2.612.247	84.740	99.023	3,4%	3,9%
<i>према банкама, ДФО и централној банци</i>	379.451	33.992	68.207	9,8%	21,9%
<i>према другим комитентима</i>	2.232.796	50.748	30.816	2,3%	1,4%
Издате сопствене ХоВ и друга позајмљена средства	0	-123	-123	-99,9%	-99,9%
Субординиране обавезе	33.290	-9.896	-12.281	-22,9%	-26,9%
Резервисања	11.160	1.085	-601	10,8%	-5,1%
Акцијски и остали капитал	404.546	3.636	3.033	0,9%	0,8%
Добитак	100.739	3.597	21.637	3,7%	27,4%
Губитак	34.505	3.842	-9.545	12,5%	-21,7%
Резерве и нереализовани губици	196.336	979	414	0,5%	0,2%
Остало	45.580	-4.082	7.241	-8,2%	18,9%
Укупна пасива банкарског сектора	3.369.392	76.092	127.887	2,3%	3,9%

Извор: Народна банка Србије.

Укупне обавезе банкарског сектора веће су за 71,7 млрд дин. (за 2,7%) него на крају претходног тромесечја. Повећање нивоа обавеза углавном је резултат пораста категорије *Депозити и остале обавезе према другим комитентима*, за 50,7 млрд дин. (за 2,3%) и категорије *Депозити и остале обавезе према банкама*, за 34,0 млрд дин. (за 9,8%).

¹² Укључују трансакционе и остале депозите, као део категорије *Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци* и *Депозити према другим комитентима*.

Графикон 4.1. Капитал и обавезе банкарског сектора
(у млрд RSD)

Извор: Народна банка Србије.

Укупан капитал банкарског сектора је, у току четвртог тромесечја 2017. године, номинално повећан за 4,4 млрд дин. (за 0,7%), док је учешће капитала у укупној билансној пасиви незнатно смањено (са 20,1% на 19,8%). Номинално повећање капитала је највећим делом резултат добити остварене у четвртом тромесечју. Акционарски капитал је повећан за 3,6 млрд дин. првенствено као нето резултат нове емисије акција (15,4 млрд дин.) и поништења акција у поступку припајања (11,9 млрд дин.).

У погледу валутне структуре, током четвртог тромесечја 2017. године дошло је до повећања удела динарских извора финансирања (укључујући капитал), са 43,8% на 44,1%. Код девизног и девизно индексираног дела пасиве, доминантна валута је и даље евро (са 90,7% укупних обавеза у девизном знаку), док остатак углавном чине обавезе у америчком долару (5,6%) и швајцарским францима (2,9%).

4.2. Депозити

Укупни примљени депозити банака на крају четвртог тромесечја 2017. године износе 2.360,4 млрд дин., што представља повећање за 74,4 млрд дин. (3,3%) у односу на крај претходног тромесечја. На наведено повећање у највећој мери је утицао пораст трансакционих депозита становништва (за 27,3 млрд дин.) и привредних друштава (за 16,1 млрд дин.).

На крају четвртог тромесечја 2017. године динарски депозити су повећани за 48,2 млрд дин., док су девизни и девизно индексирани депозити номинално повећани за 26,2 млрд дин. И поред номиналног пораста, учешће девизних и девизно индексираних депозита у укупним депозитима је благо смањено, са 69,1% на 68,0%. Доминантна валута је евро, са уделом у укупним девизним и девизно индексираним депозитима од 90,0%. Остатак девизних и девизно индексираних депозита већином се односи на депозите у америчким доларима (6,2%) и швајцарским францима (2,8%).

Краткорочно депонована средства¹³ чине већински део примљених депозита банака у Србији. Преко половине свих депозита банкарског сектора су депозити по виђењу (61,6%), следе депозити с преосталом рочношћу до једне године са учешћем од 30,9%, док депозити с преосталом рочношћу преко године дана учествују са 7,5% у укупним депозитима. Повећање учешћа у односу на претходно тромесечје приметно је код депозита по виђењу (1,0 п.п.) услед пораста динарских трансакционих депозита примљених од привредних друштава, становништва и јавних предузећа.

Када се структура депозита посматра по иницијалној (уговореној) рочности, и даље доминантна категорија су депозити по виђењу (61,4%), потом депозити уговорени до једне године, који чине 26,5%, док је 12,1% свих депозита уговорено на рок дужи од године дана.

Укупни депозити становништва у иностраној валути на крају четвртог тромесечја 2017. године износе 1.064,5 млрд дин. (што представља пораст од 0,5% у односу на крај претходног тромесечја) и чине их претежно штедни депозити (65,5%).

Табела 4.2. **Промене нивоа депозита**
(у млн RSD, у %)

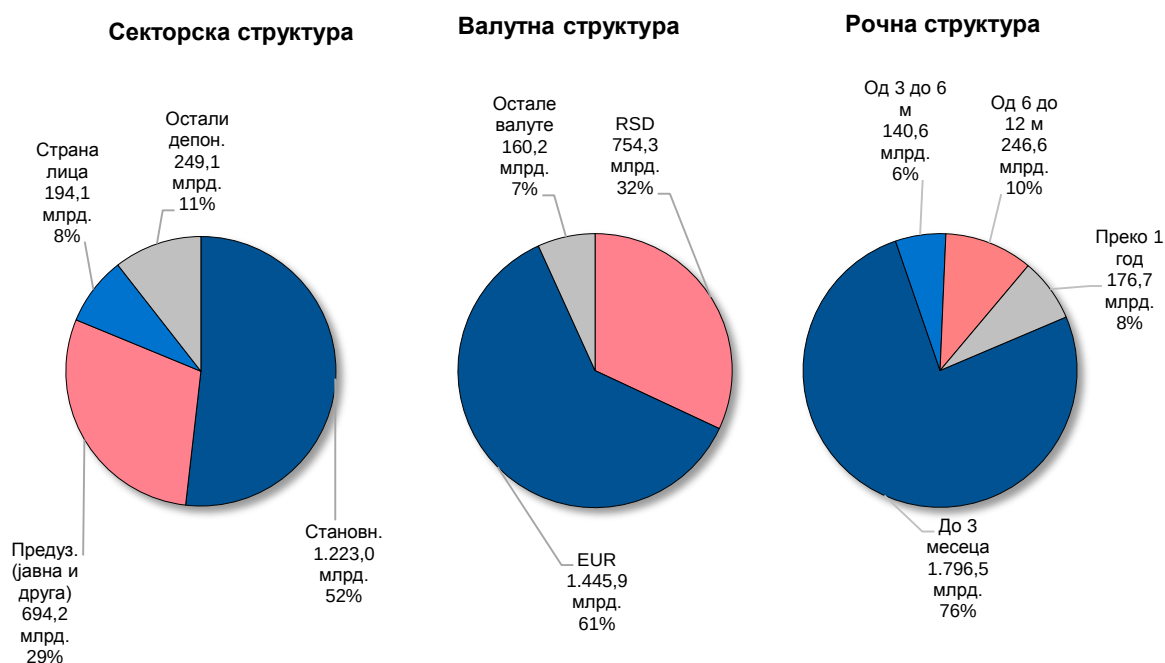
	износ	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		30. 9. 2017.	31. 12. 2016.	30. 9. 2017.	31. 12. 2016.
Сектор финансија и осигурања	63.471	2.798	1.628	4,6%	2,6%
Јавни сектор	33.115	1.586	-6.829	5,0%	-17,1%
Јавна предузећа	140.323	11.341	2.052	8,8%	1,5%
Становништво	1.222.967	20.669	13.183	1,7%	1,1%
Привредна друштва	553.906	20.538	38.897	3,9%	7,6%
Страна лица и стране банке	194.062	12.150	47.331	6,7%	32,3%
Остали сектори	152.591	5.359	11.787	3,6%	8,4%
Укупни депозити	2.360.435	74.442	108.048	3,3%	4,8%

Извор: Народна банка Србије.

¹³ По преосталој рочности.

Рачуни штедних депозита становништва¹⁴ су, у поређењу са стањем на крају претходног тромесечја, смањени за 8,1 млрд дин. (1,1%) и на крају четвртог тромесечја 2017. године износе 741,4 млрд дин. Поменути пад није резултат повлачења штедних улога, већ је једним делом последица доспећа штедње и преласка на рачуне трансакционих девизних депозита (који су у посматраном периоду забележили раст од 13,1 млрд дин.), а делом је последица и апрецијације динара за 0,7% у четвртом тромесечју 2017. године. Девизна штедња представља доминантну категорију у укупним штедним депозитима становништва, са уделом од 94,0%, док је удео динарске штедње 6,0% на крају децембра 2017. године. У односу на претходно тромесечје, динарска штедња је забележила пораст од 0,7 млрд дин., док је девизна штедња смањена за 8,8 млрд дин.

Графикон 4.2. Структура депозита банкарског сектора Србије
(31.децембар 2017)

Извор: Народна банка Србије.

¹⁴ Рачуни 402 и 502 из Контног оквира, Сектор 6 (домаћа физичка лица и страна физичка лица – резиденти).

4.3. Укупно кредитно задужење банака

Стање укупног кредитног задужења банкарског сектора је на крају четвртог тромесечја 2017. године износило 246,3 млрд дин., што представља повећање у односу на претходно тромесечје за 11,5 млрд дин. (4,9%).

Табела 4.3. Промена нивоа кредитног задужења банака

(у млн РСД, у %)

	износ	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31. 12. 2017.	30. 9. 2017.	31. 12. 2016.	30. 9. 2017.
„Overnight“	36.367	-7.305	-14.116	-16,7%	-28,0%
Примљени кредити	198.146	16.639	6.327	9,2%	3,3%
Остале финансијске обавезе	11.752	2.167	535	22,6%	4,8%
Укупни узети кредити	246.265	11.501	-7.253	4,9%	-2,9%

Извор: Народна банка Србије.

Највећу појединачну ставку у укупном кредитном задужењу представљају примљени кредити (доминантно од матица и међународних финансијских институција), са уделом од 80,4% (на крају претходног тромесечја: 77,3%) и номиналним износом већим за 9,2% у односу на претходно тромесечје. Следе обавезе по *overnight* кредитима, са учешћем од 14,8% (на крају претходног тромесечја: 18,6%), које су у четвртом тромесечју забележиле смањење за 7,3 млрд дин., док остале финансијске обавезе чине 4,8% (на крају претходног тромесечја: 4,1%) и веће су за 2,2 млрд дин.

Код банака у већинском власништву страних лица налази се 95,2% укупног кредитног задужења банкарског сектора, 94,8% *overnight* кредита, 95,3% примљених кредита и 94,3% осталих финансијских обавеза.

Преовлађујућа валута задужења је евро, која са 222,3 млрд дин. (крај претходног тромесечја: 205,0 млрд дин.) чини 90,3% укупног кредитног задужења. Обавезе у динарима износе 17,8 млрд дин. (крај претходног тромесечја: 25,1 млрд дин.) и чине 7,2% укупног кредитног задужења, док банке у америчким доларима и швајцарским францима дугују 3,4 млрд дин. и 2,7 млрд дин., респективно (крај претходног тромесечја: 1,8 млрд дин. и 2,8 млрд дин., респективно), што је 1,4 % и 1,1% укупног кредитног задужења.

4.4. Обавезе према иностранству

На крају четвртог тромесечја 2017. године укупан дуг банака према иностранству по кредитним пословима био је на нивоу од 169,9 млрд дин. и већи је за 19,3 млрд дин. (12,8%) него у претходном тромесечју. Повећање задужења је једино забележено код највеће ставке, а то су обавезе по примљеним кредитима (са учешћем од 93,3%), за 22,5 млрд дин., док су *overnight* кредити смањени за 3,2 млрд дин. Задржан је висок степен концентрације у овом сегменту, јер се од 15 банака које имају примљене кредите из иностранства, издваја шест банака са 85,1% целокупног износа тог задужења. Такође, узети *overnight* кредити из иностранства евидентирани су код четири банке, при чему једна банка доминантно учествује у овој категорији (са 80,1%).

Дугорочни кредити преовлађују у рочној структури задужења у иностранству са учешћем од 81,8% (на крају претходног тромесечја: 79,6%).

Табела 4.4. Промена нивоа кредитног задужења банака у иностранству

(у млн РСД, у %)

	износ	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		31. 12. 2017.	31. 12. 2016.	30. 9. 2017.	31. 12. 2016.
„Overnight“	9.609	-3.193	-7.727	-24,9%	-44,6%
Примљени кредити	158.568	22.494	23.262	16,5%	17,2%
Остале финансијске обавезе	1.723	-50	244	-2,8%	16,5%
Укупни узети кредити	169.900	19.251	15.779	12,8%	10,2%

Извор: Народна банка Србије.

Валутна структура кредитног задужења у иностранству доминантно је у еврима – 97,4%, уз незнатну промену у односу на претходно тромесечје (–0,2 п.п.). Следи задужење у швајцарским францима, са уделом од 1,6%.

4.5. Субординиране обавезе

Укупне субординиране обавезе банака у Србији на крају четвртог тромесечја 2017. године износиле су 33,2 млрд дин., што је за 9,7 млрд дин. (22,5%) мање него на крају претходног тромесечја, чиме је настављен тренд њиховог смањења, које је само на нивоу 2017. године износило 27%.

Укупне субординиране обавезе су следеће: према страним банкама – 75,2%, страним правним лицима – 23,4%, а 1,4% према привредним друштвима.

Учешће субординираних обавеза у еврима је смањено на 78,7%, обавезе у швајцарским францима су повећане на 19,5%; 1,4% су чиниле обавезе у динарима, док је преостала 0,4% у осталим валутама.

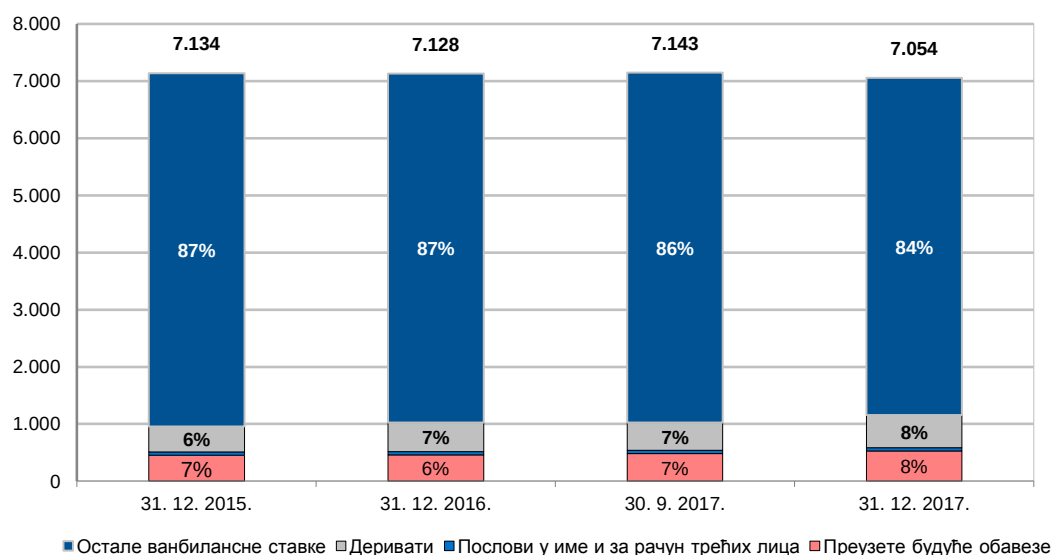
Присутна је висока концентрација, будући да се од укупно 14 банака које имају ове обавезе, издваја једна банка по висини субординираних обавеза с преко 26% свих субординираних обавеза банкарског сектора, односно првих шест банака обухватају преко 76% укупног износа субординираних обавеза.

Имајући у виду регулаторна ограничења за укључивање субординираних обавеза у допунски односно регулаторни капитал, од укупних субординираних обавеза банке су у допунски капитал укључиле 55,5% укупног износа.

5. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ

На крају четвртог тромесечја 2017. године укупне ванбилансне ставке на нивоу банкарског сектора износе 7.054,1 млрд дин. и њихов ниво је незнатно смањен у односу на крај претходног тромесечја (за 1,2%), првенствено по основу смањења у сегменту *Друга ванбилансна актива* (за 193,9 млрд дин.). У оквиру наведене ставке (која је доминантна у ванбилансу са уделом од 79,4%), највећи пад од 131,5 млрд дин. забележен је код *Примљених гаранција и других јемства за измирење обавеза дужника банке*. Остале значајније ванбилансне ставке су *Деривати*, са 8,1% и *Дате гаранције и друга јемства*, са 4,3%.

Графикон 5.1. **Ванбилансне ставке**
(у млрд RSD, у %)

Извор: Народна банка Србије.

Ванбилансне позиције и даље остају највише концентрисан сегмент пословања банака у Србији, с обзиром на то да је на крају посматраног периода код двеју банака с највећим износом ванбилансних ставки преко трећине укупних ванбилансних ставки банкарског сектора и да је вредност Херфиндал-Хиршмановог индекса за укупне ванбилансне ставке изнад 1.000 индексних поена (1.036).

И даље се највећи део свих ванбилансних ставки (88,4%) односи на неризичне позиције, и то: примљена материјална средства обезбеђења, примљене гаранције и друга јемства за измирење обавеза дужника банке, кастоди послове и осталу ванбилансну активу.

Део ванбилансних ставки који се класификује (односно који се сматра ризичним) на крају четвртог тромесечја 2017. године износио је 815,1 млрд дин. (повећање за 26,6 млрд дин. односно 3,4%).

На крају четвртог тромесечја 2017. године преузете будуће обавезе¹⁵ износиле су 529,1 млрд дин. (повећање за 45,4 млрд дин. односно 9,4% у односу на крај претходног тромесечја) и чиниле су 7,5% укупних ванбилансних ставки (6,8% претходног тромесечја).

Табела 5.1. **Промене нивоа ванбилансних позиција банкарског сектора Србије**
(у млн РСД, у %)

	износ	Промена у односу на претходне периоде			
		номинална		релативна	
		30. 9. 2017.	31. 12. 2016.	30. 9. 2017.	31. 12. 2016.
Дате гаранције и друга јемства	303.615	19.035	33.597	6,7%	12,4%
Потраживања по дериватима	574.521	88.383	66.203	18,2%	13,0%
Преузете и остале неопозиве обавезе	225.455	26.363	36.402	13,2%	19,3%
Хартије од вредности примљене у залог	178.335	-13.032	-3.237	-6,8%	-1,8%
Јемства за обавезе	97.031	1.001	4.210	1,0%	4,5%
Друга ванбилансна актива	5.600.369	-193.863	-213.491	-3,3%	-3,7%
Остало	74.790	-17.130	1.971	-18,6%	2,7%
Укупна ванбилансна актива	7.054.116	-89.243	-74.345	-1,2%	-1,0%

Извор: Народна банка Србије.

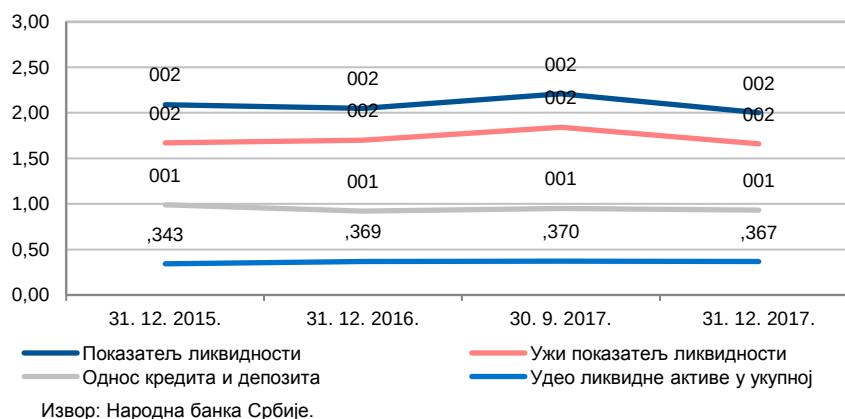
¹⁵ Дате гаранције и друга јемства, преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите и пласмане и остале преузете неопозиве обавезе.

6. ЛИКВИДНОСТ БАНАКА

Банкарски сектор Србије располаже значајним вишковима ликвидних средстава у дужем временском периоду, ако се имају у виду референтне вредности показатеља ликвидности. Просечан месечни показатељ ликвидности банака на крају четвртог тромесечја 2017. године износи 2,00 и двоструко је виши од регулаторног минимума од 1,0. Ужи показатељ ликвидности на нивоу банкарског сектора износи 1,66 (прописани минимум је 0,7). Учешће ликвидне aktive у укупној билансној активи банкарског сектора је стабилно, достижући 36,7% на крају четвртог тромесечја 2017. године.

На крају четвртог тромесечја 2017. године стање пласмана банака по репо трансакцијама с Народном банком Србије смањено је у односу на септембар 2017. године, са 75,0 млрд дин. на 45,1 млрд дин. уз смањен број банака које су пласирале средства у репо трансакције (са 15 на 13 банака). Укупан износ државних хартија од вредности на крају 2017. године је 623,4 млрд дин., односно 1,7% више него на крају септембра.

Графикон 6.1. Показатељи ликвидности банкарског сектора

Ради додатног јачања отпорности банкарског сектора¹⁶, уведен је показатељ покрића ликвидном активом. Овај показатељ представља однос заштитног слоја ликвидности (који чини висококвалитетна ликвидна актива) и нето одлива ликвидних средстава банке до којих би дошло у наредних 30 дана од дана израчунавања овог показатеља у претпостављеним условима стреса.

¹⁶ Одлука о управљању ризиком ликвидности усвојена је децембра 2016. године у оквиру реализације Стратегије за увођење стандарда *Базел III* у Републици Србији.

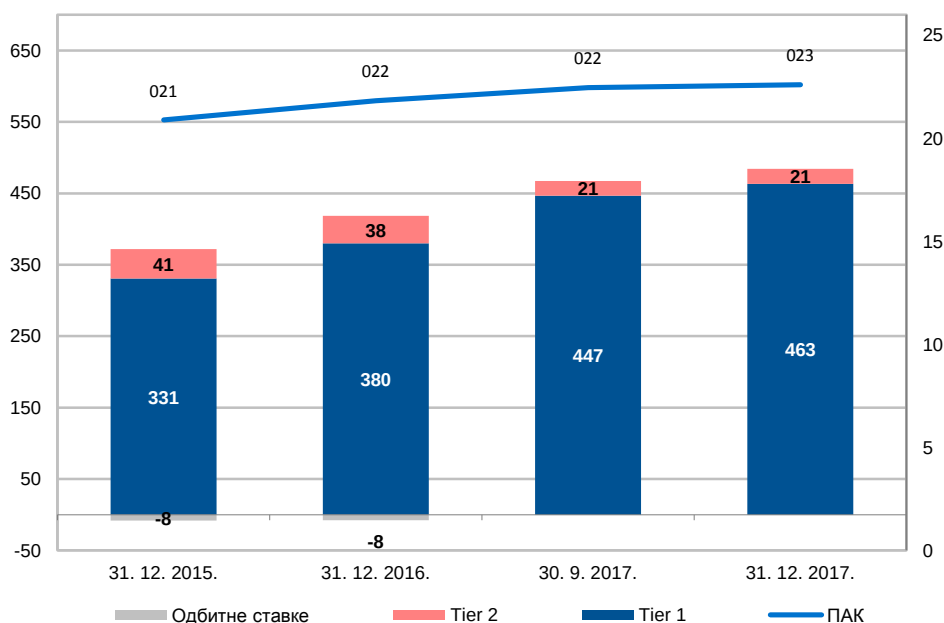
Банке су дужне да до 31. децембра 2017. године одржавају овај показатељ на нивоу који није нижи од 80%, а почев од 1. јануара 2018. године на нивоу који није нижи од 100% (прописане минималне вредности су исте као и у Европској унији). На дан 31. децембра 2017. године показатељ покрића ликвидном активом на нивоу банкарског сектора износио је 239,51%.

7. АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА

Банкарски сектор Србије је адекватно капитализован, и са аспекта оствареног нивоа показатеља адекватности капитала ¹⁷, и у погледу структуре регулаторног капитала. На крају децембра 2017. године, просечна вредност показатеља адекватности капитала на нивоу банкарског сектора Србије износи 22,61% (септембар 2017. године: 22,46%). Остварена капитална адекватност знатно је изнад прописаног минимума од стране Народне банке Србије (8%).

На крају децембра 2017. године, просечна вредност показатеља адекватности основног капитала на нивоу банкарског сектора Србије износи 21,62% (септембар 2017. године: 21,46%), а показатеља адекватности основног акцијског капитала 21,54% (септембар 2017. године: 21,39%).

Графикон 7.1. **Регулаторни капитал и ПАК***
(у млрд RSD, ПАК у %)

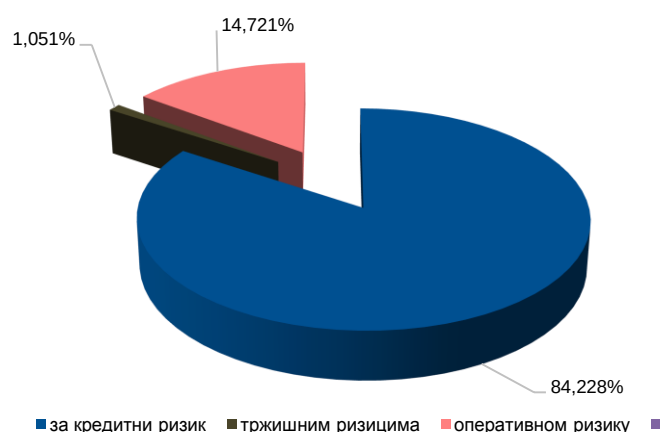
* ПАК = Регулаторни показатељ адекватности капитала

Извор: Народна банка Србије.

¹⁷ Ради усклађивања с релевантним правним актима ЕУ у области банкарства, као и повећања отпорности банкарског сектора, Народна банка Србије је донела нове прописе којима се усклађује са захтевима из стандарда *Базел III* почев од 30. јуна 2017. године. Прописани минимални показатељ адекватности капитала је смањен са 12% на 8%, а паралелно су уведени заштитни слојеви капитала (заштитни слој за очување капитала, контрациклични заштитни слој капитала, заштитни слој капитала за структурни системски ризик, заштитни слој капитала за системски значајне банке).

Нижа стопа раста укупне ризичне aktive у четвртом тромесечју 2017. године (2,9%) у односу на стопу раста капитала у истом периоду (3,6%), имала је за последицу благо повећан показатељ адекватности капитала (за 0,15 п.п.). Пораст ризичне active за 60,8 млрд дин. последица је повећања ризичне active по основу изложености кредитном ризику за 75,5 млрд дин. (првенствено у делу изложености према привредним друштвима). Истовремено, ризиком пондерисане изложености за оперативни ризик смањене су за 10,4 млрд дин. и износе 315,3 млрд дин. Ризична active по основу изложености тржишним ризицима такође је смањена (за 4,5 млрд дин.), и то првенствено код изложености девизном ризику.

Графикон 7.2. **Ризична active по основу изложености за**
(у %)
(31. децембар 2017)

Извор: Народна банка Србије.

У структури ризичне active, доминантно учешће има кредитни ризик (84,2%), ако се имају у виду традиционални пословни модели банака ослоњени на кредитирање привреде и становништва. Следи оперативни ризик, са уделом од 14,7%, док је учешће тржишних ризика и ризика прилагођавања кредитне изложености на занемарљиво ниском нивоу од 1,1% и 0,05%, респективно.

За раст регулаторног капитала у четвртом тромесечју, као и на нивоу целе 2017. године, највише је заслужно смањење потребне резерве. У четвртом тромесечју 2017. године забележен је пораст за 3,6% (у апсолутном износу за 16,9 млрд дин.), док је током целе 2017. године забележена стопа раста од 18,0%. Регулаторни капитал банкарског сектора на крају четвртог тромесечја 2017. године износио је 484,4 млрд дин.

Структуру регулаторног капитала чине: основни капитал (*Tier 1*) капитал с непромењеним учешћем од 95,6% и допунски (*Tier 2*) капитал са уделом од 4,4%. Основни капитал –капитал *Tier 1* (као најквалитетнији део регулаторног капитала) чине основни акцијски капитал (са учешћем од 99,7% у основном капиталу) и додатни основни капитал (0,3% учешћа).

Основни капитал банкарског сектора¹⁸ је на крају четвртог тромесечја 2017. године износио 463,2 млрд дин., што је за 3,7% (или 16,3 млрд дин.) више него у септембру 2017. године. Највећи позитиван ефекат на ниво основног капитала банака имало је ослобађање 23,8 млрд дин. потребне резерве за процењене губитке по основу кредитног ризика. Уплаћени износ instrumenата основног акцијског капитала повећан је за 3,6 млрд дин. као резултат докапитализације у износу од 15,4 млрд дин. евидентирани код три банке и смањења акцијског капитала за 11,9 млрд дин. услед припајања једне банке другој. Допунски капитал банкарског сектора такође је повећан у односу на крај претходног тромесечја за 0,6 млрд дин. (2,6%) и износи 21,2 млрд дин. услед смањења директних, индиректних и синтетичких улагања банке у инструменте допунског капитала и субординиране обавезе у лица у финансијском сектору у којима банка има значајно улагање (одбитна ставка), за 3,2 млрд дин. Преференцијалне кумулативне акције су на приближно истом нивоу (2,6 млрд дин.).

Изменама и допунама Одлуке о извештавању банака које су усвојене децембра 2016. године у оквиру реализације Стратегије за увођење стандарда *Базел III* у Републици Србији, успостављен је регулаторни оквир за праћење висине показатеља леверица у банкама.

Показатељ леверица се, у складу с новим прописима, обрачунава као однос основног капитала и укупног износа изложености банке. Укупна изложеност представља збир билансних и ванбилансних изложености, изложености по основу деривата, као и увећања за ризик друге уговорне стране по основу репо и реверзних репо трансакција, трансакција кредитирања трговине хартијама од вредности, уговора о узимању и давању у зајам хартија од вредности или робе и трансакција с другим роком измирења.

Показатељ леверица на нивоу банкарског сектора је на дан 31. децембра 2017. године износио 11,09%¹⁹.

¹⁸ По регулативи *Базел III*, између осталог, основни и допунски капитал се не умањују за припадајући део одбитних ставки од регулаторног капитала, већ сваки има своје одбитне ставке.

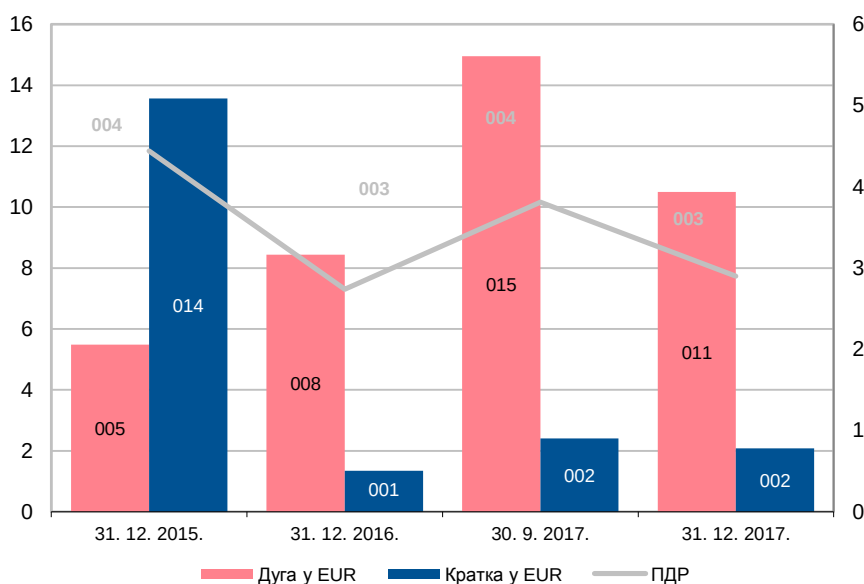
¹⁹ По стандардима *Базел III*, минимална вредност овог показатеља прописана је на 3%.

8. ДЕВИЗНИ РИЗИК

На крају четвртог тромесечја 2017. године банкарски сектор Србије исказао је дугу отворену девизну позицију у укупном износу од 14,0 млрд дин. (не укључујући позицију у злату). Нето дуга отворена девизна позиција на крају децембра 2017. евидентирана је код 20 банака, док је нето кратка отворена девизна позиција забележена код преосталих девет банака.

Банке у Србији су на дан 31. децембра 2017. године исказивале нето дугу отворену позицију у еврима, америчким доларима и у швајцарским францима (10,50, 1,39 и 0,9 млрд дин., респективно).

Графикон 8.1. Квартални преглед дуге и кратке девизне позиције за евро и показатељ девизног ризика (у млрд RSD)

Извор: Народна банка Србије.

Показатељ девизног ризика на нивоу целокупног банкарског сектора Србије на крају децембра 2017. године износи 2,90%, осликавајући и овог тромесечја релативно низак девизни ризик у односу на максимално прописану вредност показатеља девизног ризика (20% од вредности капитала банака).

У структури дериватних финансијских инструмената, које банке користе у процесу управљања девизним ризиком, највише се примењују валутни форвард (*forward*) и валутни своп (*swap*) термински уговори.

Форвард уговоре банке најчешће закључују с привредним друштвима, омогућавајући им на тај начин редовно сервисирање новчаних обавеза према трећим лицима по уговореном курсу на фиксни датум у будућности. На крају четвртог тромесечја 2017. године²⁰, пословне банке су у валутним форвард уговорима углавном заузимале нето кратку позицију у америчким доларима (50%), док су се готово подједнако банке обавезале на продају валуте динар (26%) и евро (24%) на уговорени датум у будућности. Од укупног износа активних форвард уговора у америчким доларима, око 70% се односи на форвард уговоре једног предузећа из енергетског сектора код које постоји изражен валутни ризик у пословању и потреба за заштитом од волатилности девизног курса.

Доминантан удео у трансакцијама с дериватима у банкарском сектору Србије имају валутни своп уговори. Валутне своп уговоре пословне банке углавном уговарају са страним финансијским институцијама, укључујући и већинске стране власнике као и остале финансијске институције из матичних банкарских групација. Пословне банке су у своп уговорима највише држале дугу позицију у валутама: евро (77% свих активних своп трансакција) и швајцарски франак (14% активних своп трансакција). Дуга позиција у осталим валутама износила је 9% вредности свих активних своп трансакција, при чему се највећи део односи на своп трансакције закључене у динарима (8% укупних своп трансакција). Најчешће коришћени валутни пар који се размењује у своп уговорима јесте евро/динар, на који се односи 52% активних своп трансакција; следе валутни пар евро/амерички долар са уделом од 20% и валутни пар евро/швајцарски франак, на који се односи 19% уговорених и активних своп трансакција на дан 31. децембра 2017. године.

---

²⁰ Обрачунато на основу података из извештаја *FINDER*, који банке достављају НБС.

9. РЕГУЛАТОРНЕ АКТИВНОСТИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ

У оквиру своје регулаторне надлежности у области контроле пословања банака, Народна банка Србије током четвртог тромесечја 2017. године донела је следеће подзаконске акте:

Полазећи од законом прописане обавезе за банке да при састављању годишњих финансијских извештаја примењују међународне стандарде финансијског извештавања од дана који је надлежно међународно тело одредило као дан почетка њихове примене (од 1. јануара 2018. године), с циљем омогућавања примене новог МСФИ 9 – Финансијски инструменти, гувернер Народне банке Србије Јоргованка Табаковић у новембру 2017. године донела је прописе из области рачуноводства и финансијског извештавања, односно за потребе евидентирања, прикупљања, обраде и достављања одређених података Народној банци Србије, и то: Одлуку о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке, Одлуку о изменама и допунама Одлуке о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за банке и Одлуку о прикупљању, обради и достављању података о стању и структури рачуна из Контног оквира (све одлуке објављене су у „Службеном гласнику РС”, број 101/2017).

С истим циљем, а уз узимање у обзир одредаба претходно наведених прописа, у новембру 2017. године Извршни одбор Народне банке Србије усвојио је Одлуку о изменама и допунама Одлуке о извештавању банака и Одлуку о изменама Одлуке о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке. Обе наведене одлуке објављене су у „Службеном гласнику РС” број 101/2017, а њима су, поред измена и допуна које су извршене ради омогућавања примене МСФИ 9, измењене и поједине одредбе као последица потребе праксе.

У децембру 2017. године Извршни одбор Народне банке Србије усвојио је Одлуку о измени и допунама Одлуке о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке („Службени гласник РС”, број 114/2017), а у циљу ограничавања ризика „враћања” у банкарски сектор проблематичних кредита који су из њега претходно изашли.

У децембру 2017. године Извршни одбор Народне банке Србије усвојио је Одлуку о изменама и допуни Одлуке о мерама за очување и јачање стабилности финансијског система („Службени гласник РС”, број 114/2017), којом је извршена диференцијација горње границе односа износа кредита и вредности хипотеке (*LTV* лимита) тако да *LTV* лимит износи 90% ако се ради о стамбеним кредитима одобреним у оквиру мера подршке државе одређеним категоријама физичких лица. У децембру 2017. године Извршни одбор Народне банке Србије усвојио је Одлуку о изменама и допунама Одлуке о управљању ризицима банке („Службени гласник РС”, број 119/2017), а ради унапређења процеса интерне процене адекватности капитала (*ICAAP*) и контроле тог процеса, као и конкретизовања и прецизирања појединих појмова Одлуке и поступања банке у оквиру процеса управљања ризицима, за чиме је идентификована потреба у пракси.